Intitulé
Verordening participatie, inspraak en uitdaagrecht gemeente Epe 2027: Participatie is de norm

Raadsbesluit 2026 Zaaknummer:

De gemeenteraad van de gemeente Epe; gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van [datum en nummer]; gelet op de artikelen 149 en 150 van de Gemeentewet, de artikelen 3.1, 2.4 en 3.4 van de Omgevingswet en de artikelen 10.7, 10.2 en 10.8 van het Omgevingsbesluit; besluit vast te stellen de volgende verordening:

Verordening participatie, inspraak en uitdaagrecht gemeente Epe 2027: Participatie is de norm

Inleiding
De gemeente Epe maken we samen. Inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties beschikken over waardevolle kennis, ervaring en ideeën. Door hen tijdig en zorgvuldig te betrekken bij plannen en besluiten, versterken we de kwaliteit van beleid én de betrokkenheid bij onze gemeente.

Met deze verordening leggen we vast hoe we participatie, inspraak en het uitdaagrecht binnen de gemeente Epe vormgeven. Daarbij staan duidelijkheid, openheid en maatwerk centraal. Vooraf moet helder zijn waarover inwoners kunnen meepraten, welke invloed zij hebben en wat er met hun inbreng gebeurt.

Participatie werkt twee kanten op. Naast dat de gemeente inwoners betrekt bij haar plannen, biedt zij ruimte aan initiatieven vanuit de samenleving zoals via het uitdaagrecht: de mogelijkheid voor inwoners en lokale organisaties om een gemeentelijke taak zelf over te nemen, als zij denken dit beter, slimmer of goedkoper te kunnen doen. Zo werken we samen aan een gemeente waarin inwoners zich gehoord, betrokken en uitgenodigd voelen om mee te denken en mee te doen.

Hoofdstuk 1 - Inleidende bepalingen
Artikel 1. Definities

Deze verordening verstaat onder:

- **Beleid**: gedragslijn, project, programma of plan van de gemeente om een bepaald doel te realiseren;
- **Bestuursorgaan**: het bestuursorgaan dat bevoegd is, afhankelijk van de inhoud van het beleid of de taak is dat de gemeenteraad, het college of de burgemeester;
- **College**: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Epe;
- **Inspraak**: Inspraak: de vorm van participatie waarbij een bestuursorgaan ingezetenen en belanghebbenden in de gelegenheid stelt hun zienswijze op een beleidsvoornemen naar voren te brengen, als bedoeld in artikel 150, tweede lid, van de Gemeentewet;
- **Inwoners**: ingezetenen als bedoeld in artikel 2 van de Gemeentewet;
- **Inwonersparticipatie**: op initiatief van de gemeente betrekken van inwoners, ondernemers en/of maatschappelijke partijen bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid;
- **Maatschappelijke partijen**: verenigingen, stichtingen, buurtcomités, ondernemingen zonder winstoogmerk en andere organisaties die tot doel hebben een actieve bijdrage te leveren aan de samenleving binnen de gemeente;
- **Ondernemers**: bedrijven en instellingen die statutair binnen de gemeente zijn gevestigd of in hoofdzaak binnen de gemeente hun activiteiten verrichten;
- **Uitdaagrecht**: het recht van inwoners en maatschappelijke partijen om de feitelijke uitvoering van een gemeentelijke taak over te nemen als bedoeld in artikel 150, derde lid, van de Gemeentewet.

Artikel 2. Reikwijdte

1. Participatie als norm: bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid ten aanzien van zijn eigen taken past het bestuursorgaan inwonersparticipatie toe, tenzij op grond van het vierde lid geen inwonersparticipatie plaatsvindt.
2. In afwijking van het eerste lid past het bestuursorgaan bij participatie bij het vaststellen of, op eigen initiatief, wijzigen van de omgevingsvisie als bedoeld in artikel 3.1 van de Omgevingswet, het omgevingsplan als bedoeld in artikel 2.4 van de Omgevingswet of een programma als bedoeld in artikel 3.4 van de Omgevingswet, zoveel mogelijk deze verordening toe. Daarbij neemt het bestuursorgaan de motiveringsplicht als bedoeld in de artikelen 10.7, 10.2 en 10.8 van het Omgevingsbesluit in acht.
3. Indien de wijziging van het omgevingsplan voortvloeit uit een verzoek of initiatief van een derde, is in plaats van het tweede lid het door het college vastgestelde beleid voor participatie bij ruimtelijke initiatieven van toepassing, voor zover dat beleid in participatie bij het betreffende initiatief voorziet. Het bevoegde bestuursorgaan ziet er bij de uiteindelijke besluitvorming op toe dat de op grond van dat beleid gevoerde participatie voldoet aan de motiveringsplicht, bedoeld in de artikelen 10.7, 10.2 en 10.8 van het Omgevingsbesluit. Ontbreekt zodanig beleid, of voorziet het niet in

participatie bij het betreffende initiatief, dan is het tweede lid onverkort van toepassing.

4. Het bestuursorgaan kan afzien van inwonersparticipatie of toepassing van het uitdaagrecht indien:
    a. De maatschappelijke opgave, aandacht en impact zodanig beperkt is dat de inzet van inwonersparticipatie niet in redelijke verhouding staat tot het te verwachten maatschappelijk belang of de te verwachten maatschappelijke impact daarvan.
    b. Het om een lopend uitvoerings- of evaluatietraject of een ondergeschikte herziening van die trajecten of het beleid gaat;
    c. Inwonersparticipatie of toepassing van het uitdaagrecht bij of krachtens wettelijk voorschrift uitgesloten is;
    d. De uitkomst van de inwonersparticipatie of de toepassing van het uitdaagrecht vanwege de spoedeisendheid niet kan worden afgewacht;
    e. De verantwoordelijkheid van het betrokken bestuursorgaan voor kwetsbare groepen in de samenleving zwaarder moet wegen;
    f. Sprake is van uitvoering van hogere regelgeving waarbij het bestuursorgaan geen of nauwelijks beleidsvrijheid heeft;
    g. Het om interne organisatorische aangelegenheden van de gemeente gaat;
    h. Het om de begroting, de tarieven voor gemeentelijke dienstverlening en belastingen bedoeld in hoofdstuk XV van de Gemeentewet gaat.
5. Indien het bestuursorgaan op grond van het vierde lid afziet van inwonersparticipatie of toepassing van het uitdaagrecht, wordt dit bij het besluit uitdrukkelijk gemotiveerd.

Hoofdstuk 2 - Inwonersparticipatie

Artikel 3. Participatieplan

1. Het bestuursorgaan stelt voorafgaand aan de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid een plan met het proces en de planning van de inwonersparticipatie op en maakt dit openbaar.
2. Het participatieplan bevat in elk geval:
    a. Een omschrijving van het beleid dat voorbereid, uitgevoerd of herzien wordt, inclusief de aanleiding voor en het beoogde niveau van inwonersparticipatie;
    b. Informatie over het doel van de participatie en de communicatie hierover;
    c. Een overzicht van de betrokken partijen en hun belangen;
    d. Informatie over wie kunnen deelnemen, het deelnamegebied en de ruimte en kaders voor participatie (waaronder de vragen waarop wel of niet geparticipeerd kan worden en eventuele budgettaire of beleidsmatige kaders);
    e. Informatie over het proces en de planning van de inwonersparticipatie;

f. Informatie over de ambtelijke en bestuurlijke besluitvorming over het beleid, waaronder de wijze waarop de inbreng uit de participatie wordt verwerkt en de wijze waarop betrokkenen vóór en na de besluitvorming worden geïnformeerd.
g. Informatie over de wijze waarop en door wie het participatieproces na afloop wordt geëvalueerd.

3. Als het college de besluitvorming over beleid voor de gemeenteraad voorbereidt, stelt het college het plan op en informeert de gemeenteraad over de inhoud.

Artikel 4. Inspraak

Als een bestuursorgaan in het kader van de inwonersparticipatie voor inspraak kiest of als inspraak wettelijk verplicht is, is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing, tenzij het bestuursorgaan een ander proces vaststelt.

Artikel 5. Participatieverslag

1. Nadat inwonersparticipatie heeft plaatsgevonden stelt het bestuursorgaan een participatieverslag op en maakt dit openbaar.
2. Het participatieverslag bevat in elk geval:
    a. Een beschrijving van het gevolgde proces, waaronder de aanleiding, de opzet en de wijze waarop betrokkenen hebben kunnen deelnemen;
    b. Een overzicht van de uitkomsten van het proces en de argumenten die naar voren zijn gebracht, herleidbaar naar de partij die deze heeft ingebracht;
    c. Een onderbouwde reactie op die uitkomsten en argumenten, waarbij per punt is aangegeven of en hoe het beleid naar aanleiding daarvan is aangepast, en welke vervolgstappen hieruit voortvloeien;
    d. Een duiding door de gemeente van het gevolgde proces en de opbrengst daarvan, waaronder in elk geval of de doelen van de participatie zijn behaald en welke aandachtspunten dit oplevert voor de vervolgstappen.

Hoofdstuk 3 - Uitdaagrecht

Artikel 6. Verzoek toepassing uitdaagrecht

1. Inwoners en maatschappelijke partijen kunnen bij het college een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht indienen.
2. Het verzoek bevat een omschrijving van de taak die de indiener voor ogen heeft, de reden dat de indiener het verzoek indient en het resultaat dat de indiener beoogt.
3. De indiener van het verzoek geeft daarnaast in elk geval aan:
    a. Wat de betrokkenheid, kennis en ervaring van de indiener met de taak is;
    b. Welke kosten of middelen er volgens de indiener aan de uitvoering van de taak verbonden zijn;
    c. En hoe de indiener de kwaliteit en de uitvoering van de taak wil waarborgen.

4. De indiener maakt voor het verzoek gebruik van het door het college vastgestelde formulier via www.epe.nl.
5. Het college kan naar aanleiding van het verzoek aanvullende informatie opvragen.

Artikel 7. Beoordeling verzoek toepassing uitdaagrecht

1. Het college zendt een ingediend verzoek door aan het bestuursorgaan dat bevoegd is om op het verzoek te reageren en informeert de indiener hierover.
2. Als de gemeenteraad op het verzoek om toepassing van het uitdaagrecht moet reageren, bereidt het college de reactie op het verzoek voor.
3. Onverminderd artikel 2, vierde lid, wijst het bestuursorgaan een verzoek af als:
    a. Het verzoek ziet op een taak waarvan de aard zich tegen toepassing van het uitdaagrecht verzet;
    b. Het verzoek in strijd is met door de gemeente vastgesteld beleid;
    c. Of het verzoek niet voldoet aan de in artikel 6, derde lid gestelde eisen.
4. Het bestuursorgaan kan een verzoek afwijzen als:
    a. Het bestuursorgaan van oordeel is dat de taak met de toepassing van het uitdaagrecht niet beter wordt uitgevoerd of de kosten hoger zijn;
    b. Of de opdrachtwaarde boven de Europese drempelwaarde als bedoeld in paragraaf 2.1.1.1 van de Aanbestedingswet 2012 uitkomt;
5. Het bestuursorgaan reageert binnen zes weken op het verzoek. Het bestuursorgaan kan deze termijn met vier weken verdagen.
6. Het bestuursorgaan onderbouwt de reactie op het verzoek en maakt de reactie en de onderbouwing binnen twee weken openbaar.

Artikel 8. Uitvoering taak

Als het bestuursorgaan het verzoek om toepassing van het uitdaagrecht toewijst, maakt het met de indiener afspraken over:

a. Het proces, het resultaat en de looptijd van de uitvoering van de taak;
b. Het budget en de financieringswijze van de uitvoering van de taak;
c. Het contact met het bestuursorgaan en de ondersteuning gedurende de uitvoering van de taak;
d. De stappen bij het niet nakomen van de gemaakte afspraken en het tussentijds beëindigen van de uitvoering van de taak;
e. En de evaluatie van de uitvoering van de taak.

Hoofdstuk 4 - Slotbepalingen

Artikel 9. Jaarlijkse verslaglegging

Het college rapporteert jaarlijks in de jaarstukken over de uitvoering van deze verordening.

Artikel 10. Nadere regels college

Het college kan over inwonersparticipatie of het uitdaagrecht nadere regels vaststellen.

Artikel 11. Hardheidsclausule

Het bestuursorgaan kan in bijzondere gevallen afwijken van de bepalingen in deze verordening. Het bestuursorgaan onderbouwt waarom het afwijkt.

Artikel 12. Intrekking oude verordening en overgangsrecht

1. De Inspraakverordening 2004 wordt ingetrokken.
2. De Inspraakverordening 2004 blijft van toepassing op beleid waarvoor ten tijde van de inwerkingtreding van deze verordening reeds een participatieprocedure of inspraakprocedure op grond van die verordening was gestart.

Artikel 13. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2027.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening participatie, inspraak en uitdaagrecht gemeente Epe 2027.